

RYSZARD STAIŃSKI

ur. 1958; Barwinek

Miejsce i czas wydarzeń	Wojstawice, dwudziestolecie międzywojenne, PRL, współczesność
Słowa kluczowe	projekt Rzemiosło. Etos i odpowiedzialność ; dwudziestolecie międzywojenne ; PRL ; współczesność ; praca zduna ; lasowanie wapna ; budowa domu ; stawianie domu ; ganek ; kominy drewniane ; fundament domu ; praca cieśli ; praca dekarza ; praca stolarza ; Żydzi ; szklenie domu

Praca zduna i dekarza

Kominy były murowane. Najpierw kupowało się wapno i trzeba było je lasować samemu, bo to było wapno nielasowane. Wykopywało się dół, lało się wodę z wapnem i się lasowało. A żeby było lepsze wapno, to jeśli jakaś kura zdechła, koń czy krowa, to się wszystko rzuciło do środka. Nawet było i tak, że jajka bili. Wszystko to wapno zżarło i to było jeszcze lepsze.

Jeździło się niedaleko, na Białą Górę, żeby kopać opokę, to taki biały kamień, z którego najwięcej murowano, murowano też z cegły. To był tani, łatwo dostępny materiał.

Domy były stawiane w taki sposób, że były dzielone na dwie izby. Pośrodku była sień na wylot, a po lewej i prawej stronie były dwa pomieszczenia: kuchnia i pokój. Komin murowany z tak zwaną świnką. Z obu stron mieszkania były wybudowane mury łukowe, które schodziły się na górze w jeden komin. To właśnie były te świnki. Szły od pieców, od kuchni, były wyciągane do góry, tynkowane dookoła i bielone. Zdarzało się, że kominy były drewniane, w środku wykładane gliną. Piece stawiał zdun.

Kolej rzeczy jest taka, że chłop sobie mógł sam wykonać fundamenty. Cieśla na początku przychodził tylko mu wyznaczyć, jaki ma być budynek. Oczywiście, musiał być zwinklowany, żeby miał kąty proste. Potem cieśla stawiał ściany. Po cieśli przychodził dekarz, nakrywał dach. Po dekarzu przychodził stolarz – wstawiał okna i drzwi. Czasem też robił podłogę. Niektórzy tacy byli, że jak trzeba było, to robił też łóżko, kredens i stół za jednym zamachem. Żyd przyszedł, wstawił szyby w okna – i po krzyku. Tak powstawały domy drewniane. Wszystko było ręcznie robione.

Data i miejsce nagrania	2016-06-24, Kolonia Wojstawice
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"